

Innst. S. nr. 252

(2003-2004)

Innstilling til Stortinget fra energi- og miljøkomiteen

Dokument nr. 8:34 (2003-2004)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Inger S. Enger, Eli Sollied Øveraas og Morten Lund om at utgiftene til flomforbygning og opprydning etter flommen i Sør-Trøndelag og Møre og Romsdal i august 2003, og lignende flommer, dekkes fullt ut av staten

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Følgende forslag fremmes i dokumentet:

"Stortinget ber Regjeringen endre praksis slik at utgiftene til flomforbygning og opprydning etter flommen i Sør-Trøndelag og Møre og Romsdal i august 2003, og lignende flommer, dekkes fullt ut av staten, dvs. uten distriktsandel."

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sylvia Brustad, Mette Gundersen og Knut Werner Hansen, fra Høyre, Øyvind Halleraker, Leif Frode Onarheim og Inger Lise Aarrestad, fra Fremskrittspartiet, Øyvind Korsberg og Øyvind Vaksdal, fra Sosialistisk Venstreparti, Ingrid Fiskaa og Ingvild Vaggen Malvik, fra Kristelig Folkeparti, Ingmar Ljones og lederen Bror Yngve Rahm, og fra Senterpartiet, Inger S. Enger, viser til at flommen på Nord-Vestlandet og i sørlige deler av Trøndelag i august 2003, medførte betydelig skade, og seks kommuner ble særlig hardt rammet. NVE har registrert de skader som de mener det haster med å igangsette tiltak for - og har kostnadsberegnet disse til 22 mill. kroner.

Det ble høsten 2003 bevilget 6,5 mill. kroner som strakstiltak, og dette ble dekket i sin helhet av staten.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti, viser til gjeldende praksis hvor staten finansierer fullt ut de krisetiltak som gjennomføres for å avverge overhengende fare for menneskeliv eller skader på større verdier umiddelbart før, under og etter en flom. Dette ble gjort for flommen på Nordvestlandet og i Trøndelag i august 2003.

Flertallet viser videre til at permanente sikrings tiltak som foretas etter en flom, finansieres vanligvis på samme måte som ordinære tiltak, nemlig at staten finansierer tiltaket med 80 pst. av kostnadene og at distriktsandelen er 20 pst.

Det vises i denne sammenheng til Stortingets behandling av St.meld. nr. 42 (1996-1997) Tiltak mot flom, jf. Innst. S. nr. 244 (1996-1997), hvor et flertall i komiteen blant annet uttalte at:

"Med bakgrunn i at tiltak mot flom og erosjon gir fordeler lokalt, er flertallet enig i at distriktsandelen opprettholdes. Flertallet viser til at flom- og erosjonssikringstiltak gir varige fordeler for lokale interesser, og mener derfor at de som oppnår fordeler også bidrar i finansieringen."

Flertallet vil videre påpeke at kravet om distriktsandel bidrar til å sikre at det er velfunderte behov som ligger til grunn for ønskede tiltak samt bidrar til lokalt ansvar og eierskap til tiltakene.

Flertallet ser ikke at forutsetningene for dekning av distriktsandelen har endret seg siden Stortinget sist behandlet dette spørsmålet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet har merket seg at det er vanlig praksis at staten dekker kun 80 pst. av de resterende flom-

sikringsarbeidene, og at de berørte selv må betale en distriktsandel på 20 pst.

Disse medlemmer registrerer at forslagsstillerne mener at dette er en tung byrde for de berørte, og at dette også kan virke som forskjellsbehandling etter flommene i 1995 og 1997, der staten dekket 100 pst. av kostnadene etter egne stortingsvedtak. Forslagsstillerne hevder at berørte parter trenger en avklaring rundt finansieringen, før det tas stilling til hvilke sikringsarbeider som skal gjennomføres, og at det haster med å få igangsatt sikringsarbeidene. Forslagsstillerne mener man må innføre en generell regel om at staten dekker flomsikringskostnadene fullt ut og at sikringsarbeider etter flomkatastrofer bør behandles likt, og påpeker det urimelige med at lokalsamfunn i noen tilfeller sitter igjen med betydelige kostnader.

Disse medlemmer viser til olje- og energiministerens brev av 26. april 2004 (vedlagt), der han viser til at NVE kan frafalle kravet om distriktsandel i enkelte tilfeller. Videre viser statsråden til at Stortinget drøftet distriktsandelen 10. juni 1997, der den ble videreført og satt ned fra 25 pst. til 20 pst.

Disse medlemmer merker seg at statsråden ikke kan se at forutsetningene for dekning av distriktsandelen er endret siden Stortinget sist behandlet disse spørsmål. Han bekrefter at sikringstiltakene etter flommene i 1995 og 1997 ble dekket i sin helhet av staten gjennom ekstraordinære bevilgninger, siden disse var av et omfang som ikke kunne dekkes innenfor de ordinære budsjetter. Statsråden konkluderer med at han ikke vil frafalle kravet om distriktsandel etter flommen i august 2003.

Disse medlemmer bare urimelighet med at det kan virke både tilfeldig og urettferdig at enkelte slipper distriktsandelen, mens andre må betale. Det er grunn til å regne med at det vil bli nye flommer i årene som kommer, og disse medlemmer er enige med forslagsstillerne i at man her må gjennomgå praksis og regelverk for å finne en mer rettferdig løsning.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen gjennomgå regelverk og praksis med hensyn til distriktsandel på nytt, for å gjøre dette mer treffsikkert og rettferdig, slik at flomforbygning og opprydding etter flom, dekkes av staten fullt ut."

"Stortinget ber Regjeringen frafalle kravet om distriktsandel etter flommen i august 2003."

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet:

Forslag 1

Stortinget ber Regjeringen gjennomgå regelverk og praksis med hensyn til distriktsandel på nytt, for å gjøre dette mer treffsikkert og rettferdig, slik at flomforbygning og opprydding etter flom, dekkes av staten fullt ut.

Forslag 2

Stortinget ber Regjeringen frafalle kravet om distriktsandel etter flommen i august 2003.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til dokumentet og til det som står foran og råar Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument nr. 8:34 (2003-2004) - forslag fra stortingsrepresentantene Inger S. Enger, Eli Sollied Øveraas og Morten Lund om at utgiftene til flomforbygning og opprydding etter flommen i Sør-Trøndelag og Møre og Romsdal i august 2003, og lignende flommer, dekkes fullt ut av staten - bifalles ikke.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 9. juni 2004

Bror Yngve Rahm
leder

Øyvind Vaksdal
ordfører

Vedlegg

Brev fra Olje- og energidepartementet v/statsråden til energi- og miljøkomiteen, datert 26. april 2004

Dokument nr. 8:34 (2003-2004). Svar fra olje- og energiministeren

Jeg viser til oversendelse av dokument 8:34 (2003-2004) hvor stortingsrepresentantene Inger S. Enger, Eli Sollied Øveraas og Morten Lund har fremmet følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen endre praksis slik at utgiftene til flomforbygning og opprydding etter flommen i Sør-Trøndelag og Møre og Romsdal i august 2003, og lignende flommer, dekkes fullt ut av staten, dvs. uten distriktsandel."

Svar:

Krisetiltak som gjennomføres for å avverge overhengende fare for menneskelig eller skader på større verdier umiddelbart før, under og etter en flom finansieres 100 prosent av staten. Dette ble også gjort for flommen på Nordvestlandet og i Trøndelag i august 2003.

Permanente sikringstiltak som foretas etter en flom, finansieres vanligvis på samme måte som ordinære tiltak. Dette innebærer at tiltaket finansieres av staten med 80 prosent og med en distriktsandel på 20 prosent.

Stortinget har bestemt at NVE kan redusere eller frafalle kravet om distriktsandel i følgende tilfeller:

- For sikringstiltak som reduserer faren for tap av menneskelig og større materielle verdier, eksempelvis som følge av kvikkleireskred.
- Sikring mot erosjon eller kontroll med masseføringen der tiltakene primært er begrunnet med allmenne hensyn, eksempelvis for å hindre forurensning eller for å bedre forholdene for fisk i vassdraget.

Siste gang Stortinget drøftet distriktsandelen var 10. juni 1997 i forbindelse med behandlingen av St.meld. nr. 42 (1996-97) Tiltak mot flom, jf. Innst. S. nr. 244. Distriktsandelen ble da videreført og satt ned fra 25 prosent til 20 prosent. Komiteens flertall uttalte blant annet i innstillingen:

"Med bakgrunn i at tiltak mot flom og erosjon gir fordeler lokalt, er flertallet enig i at distriktsandelen opprettholdes.

Flertallet viser til at flom- og erosjonssikringstiltak gir varige fordeler for lokale interesser, og mener derfor at de som oppnår fordeler også bidrar i finansieringen."

Jeg kan ikke se at forutsetningene for dekning av distriktsandelen har endret seg siden Stortinget sist

behandlet dette spørsmålet. Hensynet til at lokale interesser skal ta del i prioriteringen av tiltak og til en rimelig ressursbruk til behandling av søknader om tiltak, tilsier at det normale fortsatt bør være at bevilgningen til permanente flom- og erosjonssikringstiltak er belagt med en distriktsandel. Kravet om distriktsandel sikrer at det er velfunderte behov som ligger til grunn for søknader om statlig støtte. Distriktsandelen bidrar dessuten til lokalt ansvar og eierskap til tiltakene.

Bortsett fra at det etter store flommer kan avdekkes behov for flere sikringstiltak enn vanlig, og at enkelte sikringstiltak ofte bør gjennomføres raskere, er tiltakene hver for seg ikke forskjellig fra andre tiltak verken når det gjelder planlegging og gjennomføring, utsatte verdier eller prioritering i forhold til nytte og kostnad. Full statlig finansiering av alle tiltak etter store flommer vil være en forskjellsbehandling i forhold til de mange kommuner og grunneiere som har deltatt og deltar i finansiering av andre, ellers like sikringstiltak. I denne forbindelse er det grunn til å peke på at det ofte er lokale flomsituasjoner som normalt avdekker sikringsbehov også i de vanlige sakene, men disse får ofte ikke den samme fokus utad som større flommer.

Det kan også være vanskelig å vurdere hva som er store skadeflommer. Dette er et skalaspørsmål, og for den enkelte part som har fått eller står i fare for å få skade på sine verdier, er skalaen av mindre interesse. Fare for tap av verdier kan være minst like stor i saker som ikke er en følge av store flommer.

Det er kommunene som er ansvarlige for arealutnyttelsen. Dersom staten skal dekke kostnadene ved forebygging etter flom fullt ut, kan dette føre til mindre oppmerksomhet på faren ved utbygging i flomutsatte områder. Dette kan på sikt føre til økt skadeomfang ved fremtidige flommer.

Det er riktig at sikringstiltakene som ble foretatt i forbindelse med de meget betydelige skadeflommene i 1995 og 1997 ble dekket 100 prosent av staten. Dette ble gjort gjennom ekstraordinære bevilgninger fra Stortinget som dekket alle utgiftene ved flommene. Bakgrunnen for dette var behovet for en rask reparasjon av sikringsanleggene for å hindre skade på de verdier anleggene skulle beskytte, og for å unngå skadeutvikling på selve sikringsanleggene. Omfanget av skadene etter disse storflommene var så omfattende at det ikke var mulig å gjennomføre tiltakene innenfor ordinære budsjettmidler.

Ut fra den begrunnelse som er gitt ovenfor, er jeg derfor i mot å frafalle kravet om distriktsandel etter flommen i august 2003.

